

PERSBERICHT

Juli 2019

Verslag aan het Vlaams Parlement

Schoolbesturen in het leerplichtonderwijs

Uit een analyse van het Rekenhof blijkt dat een goede samenwerking tussen het schoolbestuur en de directeur samenhangt met een betere opvolging van de leerlingen en een hogere kwaliteit van het zorg- en GOK-beleid, het participatiebeleid en het beleid rond Brede School. Over het algemeen schatten de voorzitters van de schoolbesturen en de directeurs hun samenwerking vrij positief in, maar de mate van samenwerking varieert wel. Daarnaast blijkt dat schoolbesturen in het leerplichtonderwijs doorgaans voldoende expertise hebben in financieel en materieel beleid, maar het vaakst expertise missen in de beleidsdomeinen zorg- en GOK-beleid, pedagogisch beleid en participatiebeleid.

Inleiding

Door de vrijheid van onderwijs kunnen schoolbesturen in Vlaanderen zeer diverse vormen aannemen. Het Rekenhof heeft onderzocht wat de kenmerken van de schoolbesturen zijn inzake samenstelling en werking, hoe ze beleid voeren en in welke mate er een verband is tussen de beleidsvoering en bepaalde kwaliteitsaspecten van het onderwijs.

Individuele kenmerken

Een raad van bestuur telt gemiddeld 8 leden. 44,4% van de bestuursleden heeft bestuurservaring, 35,5% van de leden heeft onderrichtservaring en 32% van de bestuursleden is vrouwelijk. 11% van de besturen telt geen enkel bestuurslid met onderrichtservaring.

Vanwege hun eindverantwoordelijkheid voor de scholen is de aanwezigheid van expertise in de besturen onontbeerlijk. Het Rekenhof vroeg aan de voorzitters voor 9 beleidsdomeinen te beoordelen of in hun bestuur voldoende expertise aanwezig is. De 3 beleidsdomeinen waar het vaakst expertise ontbreekt, zijn het zorg- en GOK-beleid (in 31% van de schoolbesturen), het pedagogisch beleid (21%) en het participatiebeleid (19%).

Beleidsvoering

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt hoe belangrijk een goede samenwerking tussen bestuur en directeur is voor de goede werking van de scholen. Over het algemeen schatten zowel de voorzitters als de directeurs die samenwerking vrij positief in, maar de directeurs gaven wel lagere scores. 5 tot 17% van de directeurs had een negatief oordeel omdat ze te weinig betrokken worden bij de beslissingen van de raad van bestuur. De mate van samenwerking is het grootst bij eenpitters (schoolbesturen met één school), maar neemt af bij grotere besturen.

De beslissingsgraad van de besturen verschilt in grote mate tussen de beleidsdomeinen. Bijna alle besturen nemen systematisch de beslissingen over het financieel en materieel beleid. Een ruime meerderheid beslist ook over het strategisch beleid en het personeelsbeleid. Slechts de helft van de besturen beslist systematisch over het participatiebeleid en het

kwaliteitsbeleid. De beleidsdomeinen waarin schoolbesturen het minst beslissen, zijn het pedagogisch beleid en het zorg- en GOK-beleid.

Qua taakopvatting is er een onderscheid tussen beleidsbepalende besturen (bestuur neemt initiatief), toezichthoudende besturen (school neemt initiatief en moet zich verantwoorden bij schoolbestuur) en bekrachtigende besturen (school neemt initiatief, schoolbestuur neemt kennis en keurt goed). Een meerderheid van de besturen bepaalt zelf het strategisch beleid, het financieel en materieel beleid, en het beleid inzake externe relaties. Vooral bij het pedagogisch beleid en zorg- en GOK-beleid hebben ze eerder een toezichthoudende of bekrachtigende rol. De perceptie van de voorzitters en de directeurs over de taakopvatting van de besturen verschilt in vrij grote mate. In het algemeen beschouwen voorzitters het bestuur vaker als beleidsbepalend dan de directeurs.

Verband tussen beleidsvoering en onderwijskwaliteit

Het Rekenhof ging na of de beleidsvoering van de schoolbesturen verband houdt met de kwaliteit van het onderwijs. Uit de analyses bleek dat een goede samenwerking tussen de directeur en het bestuur samenhangt met een betere opvolging van de leerlingen en een hogere kwaliteit in het zorg- en GOK-beleid, het participatiebeleid en het beleid rond Brede School (bv. samenwerking met externe partners voor cultuur en sport). Daarnaast bleek er een verband tussen de mate waarin schoolbesturen zelf de beslissingen nemen in plaats van ze systematisch te delegeren en de kwaliteit van het participatiebeleid. Omdat de bestuurscontext niet altijd dezelfde is, is het mogelijk dat er binnen specifieke populaties of contexten nog andere verbanden mogelijk zijn. Bij lagere scholen in het vrij gesubsidieerd onderwijs toonde de analyse van het Rekenhof bijvoorbeeld dat bepaalde combinaties van aspecten van de beleidsvoering samenhangen met betere leerprestaties. Verder onderzoek is hier raadzaam.

Reactie van de minister

De minister bevestigde het belang van voldoende expertise binnen schoolbesturen en het belang van samenwerking tussen het schoolbestuur en de directie, maar wees erop dat ook de ondersteuning die een school krijgt van haar schoolbestuur belangrijk is. Overleg met alle stakeholders en eventueel aanvullend onderzoek kunnen zeker bijdragen tot cruciale stappen richting meer good governance in het onderwijs.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Schoolbesturen in het leerplichtonderwijs* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).